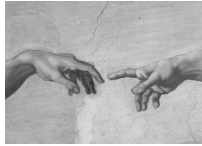

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΣΟΜΑΙ

π. Ιωάννης Μπερ

Ἄνθρωπος ἔσομαι

Στοχασμοί για το μυστήριο
της ζωής και του ανθρώπου

Μετάφραση
Χρήστος Μακρόπουλος

Επιμέλεια έκδοσης
Βασίλης Αργυριάδης

Ἐν πλῶ

© Εκδόσεις Έν πλω
Κολοκοτρώνη 49, Αθήνα 105 60
Τηλ.: 210 3226343 - Fax: 210 3221238
e-mail: info@enploeditions.gr
www.enploeditions.gr
www.facebook.com/enploeditions.gr

Α' έκδοση: Οκτώβριος 2019

ISBN: 978-960-619-048-3

Περιεχόμενα

1. «Ἄνθρωπος ἔσομαι»	11
2. Γνωρίζοντας τον Χριστό	15
3. «Περί ἐμοῦ Μωυσῆς ἔγραψεν»	23
4. «Θανάτω θάνατον πατήσας»	29
5. «Ἴδε ὁ Ἄνθρωπος» - «Τετέλεσται»	37
6. Το παράδοξο του θανάτου	51
7. Γενηθήτω!	59
8. Μαθαίνοντας μέσα από την εμπειρία	67
9. «Ἄρσεν καί θήλυ ἐποίησεν αὐτούς»	83
10. Η Μητέρα των ζώντων	95
11. «Σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ»	113
Σημειώσεις	121

«Είναι για μένα καλύτερο να πεθάνω για τον Ιησού Χριστό, παρά να βασιλεύω στα πέρατα της γης. Εκείνον αναζητώ, ο οποίος πέθανε και αναστήθηκε για μας. Και η γέννηση για μένα όπου να ναι πλησιάζει. Συγχωρήστε με, αδελφοί, μη με εμποδίσετε να ζήσω, μη θελήσετε να πεθάνω... Αφήστε με να λάβω καθαρό φως: όταν φτάσω εκεί, θα γίνω άνθρωπος (άνθρωπος έσομαι). Επιτρέψτε μου να γίνω μιμητής του πάθους του Χριστού και Θεού μου»

Άγιος Ιγνάτιος Αντιοχείας

1

«Ἄνθρωπος ἔσομαι»

«**Ἡ** δόξα του Θεού είναι ο ζωντανός άνθρωπος»¹. Η γνωστή και όμορφη αυτή ρήση ανήκει στον άγιο Ειρηναίο, Επίσκοπο Λυών, και γράφτηκε περί το τέλος του 2ου αιώνα. Στη νεότητά του, ο άγιος είχε γνωρίσει τον άγιο Πολύκαρπο Σμύρνης, ο οποίος, με τη σειρά του, γνώριζε τον Απόστολο και Ευαγγελιστή Ιωάννη. Είναι πράγματι αξιοσημείωτα λόγια. Αλλά ποια είναι η σημασία τους; *Ποιος ή τι είναι «ζωντανός άνθρωπος»;*

Ο άγιος Ιγνάτιος Αντιοχείας, λίγα χρόνια πριν από τον Ειρηναίο, σε μια εποχή που ζούσαν ακόμα άνθρωποι με ζωντανή ανάμνηση του Χριστού και των Αποστόλων, είπε κάτι εξίσου εντυπωσιακό. Ταξιδεύοντας με

συνοδεία φρουράς προς τη Ρώμη, όπου επρόκειτο να μαρτυρήσει για την πίστη του, ο άγιος Ιγνάτιος γράφει στους Χριστιανούς της πόλης αυτής, ικετεύοντάς τους να μην παρέμβουν στην επερχόμενη δοκιμασία του, ούτε να καταβάλλουν προσπάθειες ώστε να μείνει στη ζωή (λ.χ. δωροδοκώντας τις αρχές). Μπορεί ο άγιος να πορεύεται, αργά αλλά με βεβαιότητα, προς ένα φρικτό μαρτύριο, ωστόσο αυτός εναγκαλίζεται με χαρά το πεπρωμένο του, λέγοντας: «Είναι για μένα καλύτερο να πεθάνω για τον Ιησού Χριστό, παρά να βασιλεύω στα πέρατα της γης. Εκείνον αναζητώ, ο οποίος πέθανε και αναστήθηκε για μας. Και η γέννηση για μένα όπου να 'ναι πλησιάζει. Συγχωρήστε με, αδελφοί, μη με εμποδίσετε να ζήσω, μη θελήσετε να πεθάνω... Αφήστε με να λάβω καθαρό φως: όταν φτάσω εκεί, θα γίνω άνθρωπος (άνθρωπος ἔσομαι). Επιτρέψτε μου να γίνω μιμητής του πάθους του Χριστού και Θεού μου»².

«Μη θελήσετε να πεθάνω»... βρίσκοντας τρόπο να με γλιτώσετε από το μαρτύριο!

«ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΣΟΜΑΙ»

«Μη με εμποδίσετε να ζήσω»... παρεμποδίζοντάς με να μαρτυρήσω! Αν αντιπαραβάλλουμε τα λόγια του αγίου Ιγνατίου με τους δικούς μας συνήθεις τρόπους έκφρασης, θα δούμε πως, εδώ, ζωή και θάνατος αντιστρέφονται: Το μαρτύριο του Ιγνατίου συνιστά τη γέννησή του, δια της οποίας γίνεται άνθρωπος – άνθρωπος εις μέτρον του Χριστού, του «τέλειου ανθρώπου» ή του «νέου ανθρώπου», αφού στον νου του μάρτυρα υπάρχει «ο μάρτυς ο πιστός, ο πρωτότοκος των νεκρών» (Αποκ. 1:5), ο «αρχηγός της σωτηρίας» (Εβρ. 2:10).

Πρόκειται για λόγους δραματικής έντασης και, όπως θα δούμε, μεγάλου βάθους. Ο θάνατος, εδώ, είναι η καθοριστική στιγμή: Δεν είναι το τέλος, αλλά η αρχή. Δεν σημαίνει αφανισμό, αλλά αποκάλυψη.

Επίσης, ο άγιος Ιγνάτιος επισημαίνει στους Ρωμαίους ότι «τώρα που ο Ιησούς Χριστός είναι μαζί με τον Πατέρα, είναι περισσότερος φανερός από πριν»³ («Ὁ γὰρ θεός ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ἐν Πατρὶ ὦν

μᾶλλον φαίνεται»). Δηλαδή, όταν ο σαρκω-
θείς Χριστός περπάτησε ανάμεσά μας, διό-
λου δεν καταλάβαμε πραγματικά ποιος
ήταν· τώρα όμως που διήλθε το Πάθος του
και είναι μαζί με τον Πατέρα, μπορούμε εν
τέλει να «δούμε» ποιος όντως είναι.

2

Γνωρίζοντας τον Χριστό

Όλα τα παραπάνω εδράζονται στο κομβικό και κρίσιμο σημείο, στην κορύφωση των ευαγγελικών διηγήσεων: την Ανάσταση. Στον Ματθαίο, τον Μάρκο και τον Λουκά –θα ασχοληθούμε με τον Ιωάννη αργότερα– είναι μόνο μέσα από το Πάσχα του Κυρίου που οι μαθητές φτάνουν να μάθουν ποιος είναι στ’ αλήθεια ο Χριστός. Μολονότι είχαν ζήσει κάποια χρόνια μαζί του, μολονότι τον είχαν δει να μεταμορφώνεται στο όρος Θαβώρ και να κάνει θαύματα, μολονότι τον είχαν ακούσει να διδάσκει, και είχαν μάθει από τη μητέρα του τις περιστάσεις της γέννησής του, παρόλο, λοιπόν, που είχαν συμβεί όλα αυτά, οι μαθητές εγκαταλείπουν τον Χριστό την ώρα του Πάθους του. Ο Πέτρος

φτάνει ακόμα και να τον αρνηθεί!

Η μόνη εξαίρεση –που επιβεβαιώνει τον κανόνα– είναι το περιστατικό με τον Πέτρο στα μέρη της Καισάρειας του Φιλίππου (Ματθ. 16). Στην ερώτηση του Χριστού, ο Πέτρος ομολογεί: «Σύ εἶ ὁ Χριστός ὁ υἱός τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος». Ο Χριστός, εντούτοις, επισημαίνει ότι ο Πέτρος δεν έφτασε σε αυτή τη γνώση μέσα από «σάρκα και αίμα», δηλαδή βλέποντας και ακούγοντας τον σαρκωμένο Χριστό. Είναι δια της αποκάλυψης από τον Πατέρα που ο Πέτρος προβαίνει στην ομολογία πίστης του, και γίνεται η πέτρα πάνω στην οποία ο Χριστός δηλώνει, αμέσως μετά, πως θα οικοδομήσει την Εκκλησία του, προσθέτοντας πως ό,τι ο Πέτρος θα συγχωρεί ή θα κρατά ασυγχώρητο, αυτό θα γίνεται και στους ουρανούς.

Τότε, και μόνο τότε, ο Χριστός λέει στον Πέτρο, την υποτιθέμενη «πέτρα», ότι θα πρέπει να πάει στα Ιεροσόλυμα για να πάθει. Με δεδομένη την επιδοκιμασία που μόλις είχε προηγηθεί, η αντίδραση του

ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ

Πέτρου ίσως μοιάζει δικαιολογημένη: «Να μη σου συμβεί αυτό!» («Οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο!»)... Αλλά εισπράττει από τον Χριστό την πιο δριμεία επίπληξη που μπορεί κανείς να φανταστεί να εκφέρεται από τα χείλη του: «Ἔπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ!».

«Ἔπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ!». Πρόκειται για το απόλυτο παράδοξο: Ο ένας και μοναδικός μαθητής που ομολογεί, πριν από το Πάθος, ότι ο Χριστός είναι ο Υἱός του Θεού, λίγους στίχους παρακάτω αποκαλείται τώρα «σατανάς!». Με τον τρόπο που ο ίδιος ο Χριστός νοηματοδοτεί τον όρο, «σατανάς» είναι όποιος διαχωρίζει τον Χριστό από τον Σταυρό.

Πριν από τον Σταυρό, οι μαθητές απλώς αδυνατούν να καταλάβουν ποιος είναι ο Χριστός. Μα και όταν τον βλέπουν πάνω στον Σταυρό, πάλι δεν καταλαβαίνουν: φεύγουν μακριά τρομαγμένοι. Και όταν βρίσκονται μπροστά στον κενό τάφο, πάλι δεν καταλαβαίνουν – διότι ένας άδειος τάφος είναι, στο κάτω-κάτω, κάτι αμφίσημο. Η